

A. Československo – cesta k Mnichovu

1. Vnitropolitická situace

Menšiny

Německá menšina

SdP – Konrád Henlein – od 1933, v roce 1935

parlamentní volby – SdP má 1 249 534 hlasů

– **15, 18 % hlasů** (44 mandátů v poslanecké sněmovně, 23 mandátů v senátu)

Prudký nárůst členů – 1935: 100 000

1936: 459 883

28.3.1938 K. Henlein u Hitlera

Německo- 24. dubna Fall Grün

Březen 1938 – Anschluss Rakouska

Posílená německá menšina:

24.4.1938 Karlovarské požadavky-autonomie

Velká Británie: **3.8.-15.9. 1938- lord Runcimon** v Praze
– potvrdil, že německá menšina se oprávněně stěžuje

Československá vláda je ochotna akceptovat Karlovarské požadavky – německé menšině je to již málo

Září 1938- požadavek na připojení k Německu

Maďarská menšina – revize Trianonu

SLOVENSKO

Slovenská otázka- požadavek na plnění dohod- Clevelandské, Pitsburgské – vlastní samospráva; proti politickému československému národu; úřednická otázka; právní systém- z R-U; hledání spojenců- obava z Maďarska – v Polsku, Německu

Od r. 1935 nejsilnější strana - **Hlinkova slovenská ľudová strana** –
od r. 1936 požadavek **autonomie**

Staroľudáci - Jozef Tiso, Ferdinand Ďurčanský- orientace na Polsko;
Mladoľudáci-orientace na Německo – Alexander Mach

2. Československá vláda – hledání posílení postavení:
Zahraničí: orientace na Francii, Velkou Británii,
1935 smlouva s SSSR

Doma: výstavba opevnění od r. 1935

Stav výstavby opevnění k 30.9.1938

Obavy z Německa - **předseda vlády Jan Syrový** – 22. září 1938

Jan Syrový

Jan Bohumír Syrový (24. ledna 1888 Třebíč^[1] – 17. října 1970 Praha) byl československý národní hrdina, člen a **velitel Československých legií v Rusku** a předseda československé vlády v období **Mnichovské dohody** od 22. září do 30. listopadu 1938

Podobizna z roku 1938

23.září 1938 – všeobecná mobilizace

Velká Británie i Francie – snaha vyhovět Německu-
„zachránit“ mír, jednání s Hitlerem vrcholí:

Mnichovská dohoda

29. 9. 1938

Předložena naší delegaci:

30.9. 1938 v 1.30 hod.

Mnichovských jednání:

zleva: Neville Chamberlain za Velkou Británii,
Édouard Daladier, zástupce Francie,
Adolf Hitler za nacistické Německo a
Benito Mussolini za fašistickou Itálii

Text Mnichovské dohody:

Dohoda uzavřená mezi Německem, Spojeným královstvím, Francií a Itálií
v Mnichově 29. září 1938

Mnichov 29. září 1938

Německo, Spojené království, Francie a Itálie se dohodly se zřetelem k dohodě, již už bylo ve věci odstoupení sudetoněmeckého území v zásadě docíleno, na těchto podmínkách a modalitách tohoto odstoupení a na opatřeních z něho vyplývajících

a prohlašují, že jsou jednotlivě odpovědné za zajištění kroků nutných k jeho zabezpečení.

1. **Vyklizení začne 1. října.**

2. Spojené království, Francie a Itálie ujednávají, že se **vyklizení území provede do 10. října**, a to bez zničení jakýchkoli existujících zařízení, a že je československá vláda odpovědná za to, že se **vyklizení provede bez poškození uvedených zařízení**.

3. Modalitty vyklizení stanoví v jednotlivostech mezinárodní výbor složený ze zástupců Německa, Spojeného království, Francie, Itálie a Československa.

4. **Etapovité obsazování převážně německého území německými oddíly začne 1. října**. Čtyři části území, označené na přiložené mapě, obsadí německé oddíly v tomto pořadí:

Část území označenou I 1. a 2. října, část území označenou II 2. a 3. října, část území označenou III 3., 4. a 5. října, část území označenou IV 6. a 7. října.

Zbývající území převážně německého charakteru neprodleně určí shora uvedený mezinárodní výbor a německé oddíly je **obsadí do 10. října**.

5. Mezinárodní výbor zmíněný v § 3, určí oblasti, v nichž se má **konat plebiscit**. **Tato území obsadí až do ukončení plebiscitu mezinárodní formace**. Týž výbor stanoví modalitty, za nichž se plebiscit provede, přičemž je třeba pokládat modalitty sárského plebiscitu za základ. Výbor určí rovněž den konání plebiscitu; tento den však nesmí být pozdější než konec listopadu.

6. Konečné vytyčení hranic provede mezinárodní výbor. Tento výbor má právo navrhnout čtyřem mocnostem, Německu, Spojenému království, Francii a Itálii, ve výjimečných případech nepatrné odchylky od přísně etnografického určení oblastí, aby se tyto převedly bez plebiscitu.

7. Předpokládá se opční právo pro přesídlení do odstoupených oblastí a pro vysídlení z nich. Opce musí být uskutečněna do šesti měsíců od okamžiku uzavření této dohody. Podrobnosti opce stanoví německo-československý výbor, uváží

postup za účelem usnadnění výměny obyvatelstva a vyjasní zásadní otázky, jež z této výměny vyplynou.

8. Československá vláda propustí ve lhůtě čtyř týdnů ode dne uzavření této dohody z vojenských a policejních sborů všechny sudetské Němce, kteří si toto propuštění přejí. V téže lhůtě propustí československá vláda všechny sudetoněmecké vězně odpykávající si trest na svobodě za politické delikty.

Adolf Hitler

Neville Chamberlain

Mussolini

Ed. Daladier

Dodatek k dohodě

Mnichov 29. září 1938

Vláda Jeho Veličenstva Spojeného království a francouzská vláda se připojily k uvedené dohodě na základě toho, že stojí za nabídkou obsaženou v odstavci 6 anglicko-francouzských návrhů z 19. září, týkajících se mezinárodní záruky nových hranic československého státu proti nevyprovokovanému útoku.

Jakmile bude upravena otázka polských a maďarských menšin v Československu, dají Německo a Itálie také záruku Československu.

Adolf Hitler

Neville Chamberlain

Mussolini

Ed. Daladier

Dodatečné prohlášení

Mnichov 29. září 1938

Čtyři přítomní předsedové vlád se shodli na tom, že se výbor předpokládaný v dnešní dohodě bude skládat ze státního tajemníka německého ministerstva

zahraničí, velvyslanců Anglie, Francie a Itálie akreditovaných v Berlíně a z jednoho člena, kterého určí československá vláda.

Adolf Hitler

Neville Chamberlain

Mussolini

Ed. Daladier

Dodatečné prohlášení

Mnichov 29. září 1938

Předsedové vlád čtyř mocností prohlašují, že se **problém polské a maďarské menšiny v Československu**, pokud nebude vyřešen **do tří měsíců** ujednáním mezi příslušnými vládami, stane předmětem další schůzky zde přítomných šéfů vlád čtyř mocností.

Adolf Hitler

Neville Chamberlain

Mussolini

Ed. Daladier

Dodatečné prohlášení

Mnichov 29. září 1938

Všechny otázky, které se vyskytnou při předávání území, spadají do příslušnosti mezinárodního výboru.

Adolf Hitler

Neville Chamberlain

Mussolini

Ed. Daladier

Německo-anglické prohlášení

30. září 1938

My, německý führer a kancléř a britský ministerský předseda, jsem dnes měli další schůzku a shodli jsme se v poznání, že otázka anglo-německých vztahů má prvořadou důležitost pro obě země a Evropu.

Považujeme dohodu podepsanou včera v noci a anglo-německou dohodu o námořních silách za symboly přání obou našich národů nikdy již nejít do války jeden proti druhému.

Usnesli jsme se, že metoda konzultace bude metodou přijatou u k řešení jakýchkoliv otázek, jež se týkají našich dvou zemí, a jsme odhodláni pokračovat v našem úsilí při odstraňování možných zdrojů různic a tím přispět k zajištění míru v Evropě.

Adolf Hitler

Neville Chamberlain

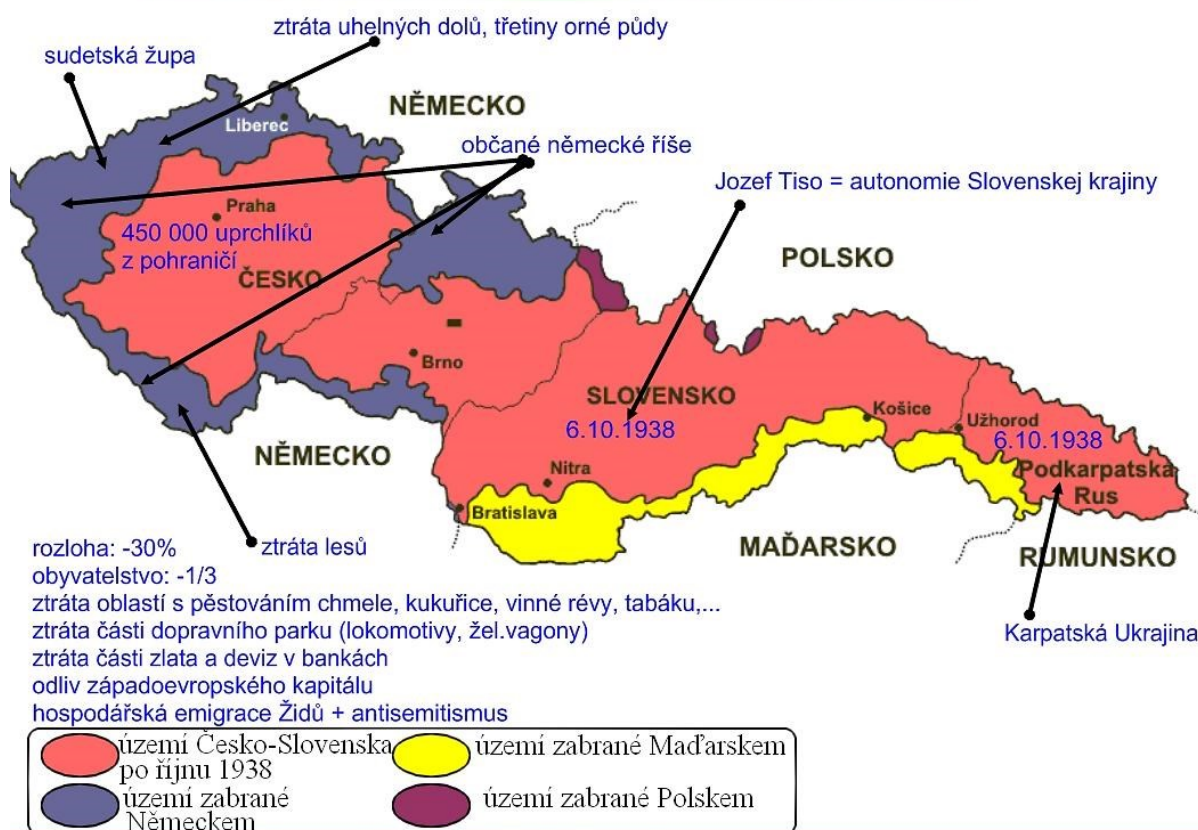
B. Období „Druhé republiky“ – od Mnichova k vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava.

Po Mnichovu:

vyhlášení autonomie Slovenska: 6. října 1938

Česko-Slovensko

Česko-Slovenská republika = druhá republika

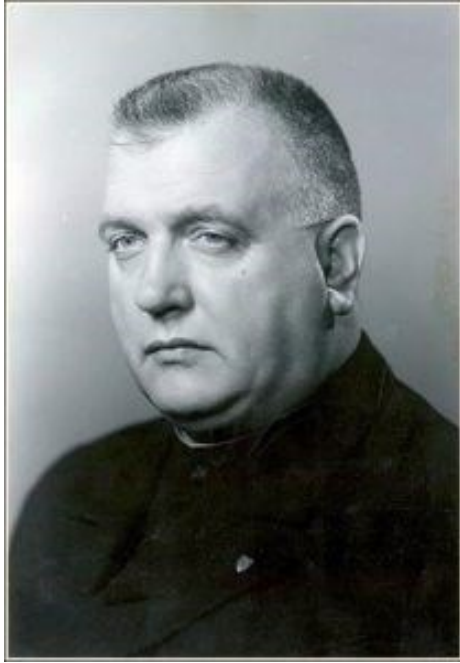

XXX

Plány Hitlera: rozpad republiky; využití vojenského potenciálu; pracovní síla – totální nasazení celých ročníků.

*Po návštěvě v Berlíně- J. Tiso vyhláší **14. března 1939** – **Slovenský stát** a žádá Německo o ochranu*

*Jozef Tiso (13. října 1887 Velká Bytča – 18. dubna 1947 Bratislava) byl římskokatolický kněz, československý a slovenský politik, člen Hlinkovy slovenské ľudové strany, ministr československých vlád a předseda vlády autonomních vlád Slovenska i vlády slovenského státu. **V letech 1939–1945 prezident Slovenského státu.** Po válce byl československým Národním soudem odsouzen k smrti za vlastizradu a popraven*

Portrét přibližně z roku 1936

Prezident první Slovenské republiky

Ve funkci:

29. listopadu 1939 – 3. dubna 1945

15. března 1939 – Protektorát Čechy a Morava – *statut okupačního režimu v českých zemích, začleněných do rámce německého státu (tzv. autonomie protektorátní vláde –na čele Emil Hácha, zcela podřízena něm. správě v čele s říšským protektorem) – to vše vymezuje Hitlerův dekret z 16.3.1939*

Emil Dominik Josef Hácha (12. července 1872 v Trhových Svinech^[2] – 27. června 1945 v Praze).

Byl *demokraticky* zvoleným prezidentem tzv. pomnichovské Československé republiky (1938–1939).

Po vytvoření Protektorátu Čechy a Morava nacistickým Německem ke dni 15. března 1939 byl učiněn protektorátním státním prezidentem a zůstal jím až do konečného osvobození Československa. Vzděláním byl právník. Méně známá je jeho činnost právně-teoretická, literární a překladatelská (je autorem jednoho z překladů Jeromovy knihy Tři muži ve člunu).

JUDr. Emil Hácha

Emil Hácha v roce 1926

3. prezident Československa

Ve funkci:

30. listopad 1938 – 14. březen 1939

Předseda vlády	<u>Jan Syrový</u> (1938) <u>Rudolf Beran</u> (1939)
Předchůdce	<u>Edvard Beneš</u>
Nástupce	<u>Edvard Beneš</u>

Státní prezident Protektorátu Čechy a Morava

Ve funkci:

15. březen 1939 – 9. květen 1945

Předseda vlády

[Rudolf Beran](#) (1939)

[Alois Eliáš](#) (1939–1941)

[Jaroslav Krejčí](#) (1942–1945)

[Richard Bienert](#) (1945)

Brno

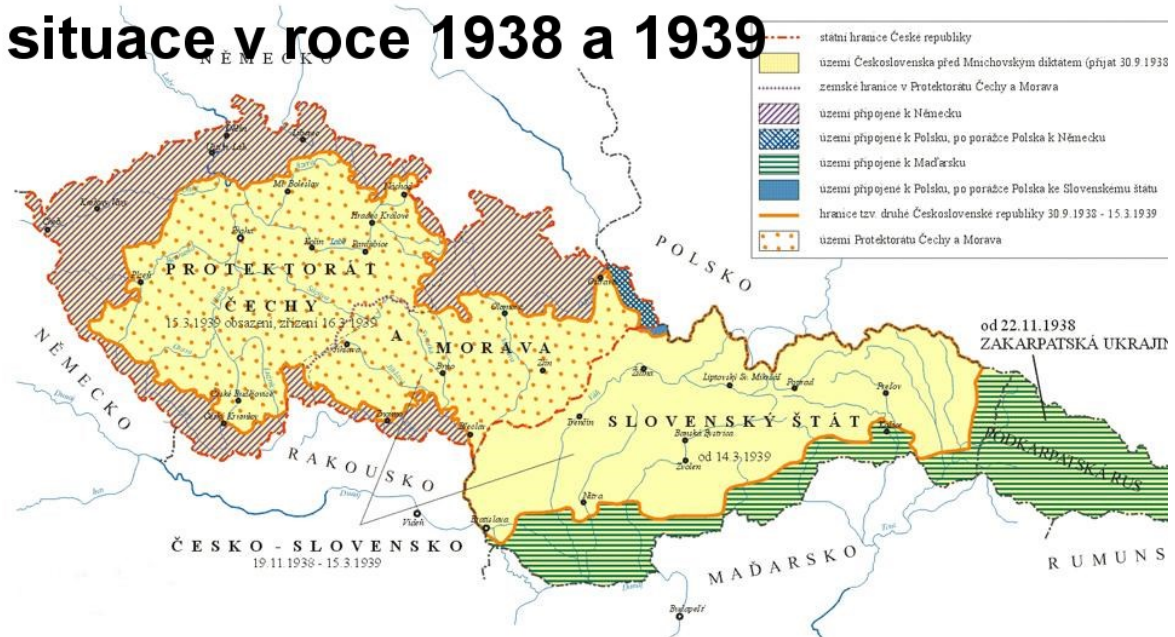
Na Rašínově ulici, v pozadí nám. Svobody. Na nákladěku cedule *Rechts fahren* (jezděte vpravo) - v českých zemích byla tato povinnost [zavedena v březnu 1939.](#)

www.fronta.cz

Druhá světová válka

[Mapa postupu](#)

situace v roce 1938 a 1939

C. Odboj

*ODBOJ – domácí
zahraniční*

Domácí odboj – Protektorát Čechy a Morava

*Petiční výbor věrni zůstaneme
Politické ústředí
Obrana národa*

Akce:

*28.října 1939- demonstrace k výročí vzniku republiky,
zraněn student **Opletal**, 11.listopadu umírá, 15.11.
vysokoškolská demonstrace - nacisti reagují **17.11. 1939-***

*studenti ve vězení, popravy, koncentrační tábory, VŠ
zavřeny na 3 roky*

- *atentát na Heydricha – 27.5.1942 – nacisti-
Lidice, Ležáky*
- partizánské skupiny, sabotáže*
- *5.5. 1945 Květnové povstání českého lidu*

Domácí odboj - Slovensko

příprava povstání – role slovenské armády- Dukla

29.8.1944 – Slovenské národné povstanie - SNP

Zahraniční odboj: Moskva – Gottwald
Londýn – Beneš, Hodža

Prozatímní státní zřízení (1939-1945)

*(prezident republiky (Beneš), vláda (předseda celou dobu
Mns. Šrámek, Státní rada)*

Paříž- 17.10.1939 Československý národní výbor

Londýn

*21.7.1940 - 12. 11.1942 - **první Prozatímní čs. vláda***

*13.11.1942 - 2. 5. 1945 - **druhá Prozatímní vláda***

Peníze na chod – půjčka od VB

*(uznání ze strany mocností 1940, 1942-43 – anulace
Mnichova (1942- F, VB) 1943 uznání i od USA a SSSR)*

Československá armáda – zapojení do bojů na V – generál Svoboda, v Africe, v boji o VB.

BENEŠOVY DEKRETY

Benešovy dekrety – zákonodárná moc byla vykonávána tzv. ústavními dekrety prezidenta republiky a nařízeními vlády – po válce dodatečně schváleny zákonodárným shromážděním

Benešovy dekrety vydávány v období 21.7.1940- do 27.10.1945

1. skupina dekretů (Londýn)

1940-1944 – vytvoření čsl. exilové vlády a jejich orgánů, včetně armády

2. skupina dekretů (Londýn)

1943-1945 – kontrola nad osvobozeným územím, organizování poválečné československé vlády

3. skupina dekretů – 1945 – Praha – zákony o znárodnění těžkého průmyslu, potravinářského průmyslu, akciové banky a pojišťovny, znárodněn filmový průmysl.

Hl. ústavní dekret prezidenta republiky z 2. srpna 1945 33/1945 Sb. O úpravě státního občanství osob národnosti maďarské a německé navazuje na Košický vládní program

5.4.1945 – Košický vládní program

XXXXXXXXXXXX